

24.10.2016

Ryj/3

§ 926

Espon ja Helsingin yhteistyösopimus Raide-Jokerin suunnittelusta ja toteutuksesta

HEL 2016-009656 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä Espon ja Helsingin kaupunkien välisen Raide-Jokeri -linjan suunnittelua ja toteutusta koskevan yhteistyösopimuksen liikennelaitos –liikelaituksen johtokunnan esityksen mukaisesti sekä oikeuttaa liikennelaitos –liikelaituksen allekirjoittamaan sopimuksen sekä tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä muutoksia.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli Juha Saarikoski. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsinki-Espoo Raide-Jokerin yhteistyösopimusluonnos

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Liikennelaitos-liikelaituksen johtokunta esittää 13.10.2016 Espon ja Helsingin kaupunkien välisen Raide-jokeri -linjan suunnittelua ja toteutusta koskevan yhteistyösopimusluonnoksen hyväksymistä.

Sopimusluonnos on liitteenä 1 ja johtokunnan esitys on päätöshistoriassa.

Taustaa

24.10.2016

Ryj/3

Kaupunginvaltuusto on 15.6.2016 § 178 hyväksynyt Raide-Jokerin hankesuunnitelman. Hankesuunnitelman hyväksymistä koskevan esityksen perusteluissa todettiin, että yhteistyöstä Raide-Jokeri –hankkeessa on tarkoitus tehdä Helsingin ja Espoon välinen yhteistyösopimus, joka tuodaan jatkovalmistelujen jälkeen erikseen kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi syksyllä 2016.

Yhteistyösopimuksen keskeiset periaatteet todettiin myös esityksessä kaupunginvaltuustolle. Lähtökohtana on, että Raide-Jokeri toteutetaan Helsingin ja Espoon kaupunkien yhteishankkeena yhtenä ja yhtenäisenä raitioliikennejärjestelmänä. Hanketta varten ei perusteta erillistä juridista toteuttajaorganisaatiota, esimerkiksi osakeyhtiötä. Keskeiset periaatteet yhteistyösopimuksessa ovat kustannusten kohdentaminen aiheuttamisperiaatteen mukaan ja alueellisesti, läpinäkyvyys ja yksimielinen päätöksenteko. Yhteistyösopimuksella sovitaan hankkeen suunnittelun ja toteutuksen keskeisistä asioista.

Sopimuksen sisällöstä

HKL ja Espoon kaupunki ovat neuvotelleet em. periaatteiden mukaisesti luonnoksen yhteistyösopimuksesta.

Yhteistyösopimuksessa sovitaan Raide-Jokeri -hankkeen suunnittelun keskeisistä asioista, joita ovat seuraavat:

- hankkeen organisointi nykyisten Helsingin ja Espoon kaupunkiorganisaatioiden puitteissa ja niihin tukeutuen
- projektiorganisaatio ja hankkeen henkilöstöressurssien mitoitus
- projektin päätöksentekomenettely ja projektin toimivalta, mukaan lukien yhteistyö projektin hankinnoissa
- valtuustojen hyväksymään hankesuunnitelmaan perustuvan hankkeen lopullisesti täsmentyvät määrittelyt
- kustannusvastuu ja kustannusten jakaantuminen
- rahoitus ja valtion osuuden hakeminen
- rakennetun joukkoliikenneinfran omistus ja siihen liittyvät vastuut, lupa-asioiden hoitaminen ja yhteistyöasiat ja vastuut suhteessa viranomaisiin
- järjestelmän ylläpidon ja huollon periaatteet
- periaatteet, valmistelu ja menettelyt tapauksissa, joissa hankesuunnitelmaa tarkistetaan tai muutetaan.

24.10.2016

Ryj/3

Yhteistyösopimuksen keskeiset periaatteet ovat seuraavat:

- Raide-Jokeri-hankkeen (sisältäen infrastruktuurin, tarpeelliset varikot sekä kaluston) toteuttaminen sovitus aikataulun mukaisesti, kustannustehokkaasti ja läpinäkyvästi osana kuntien hallintoa ja erillisen projektiorganisaation toimesta
- Espoon ja Helsingin kaupunkien yksimielinen päätöksenteko Raide-Jokeri-projektissa
- Raide-Jokerin kustannusten kohdentaminen aiheuttamisperiaatteen mukaan ja alueellisesti.

Sopimuksen mukaan Raide-Jokeri-hanketta varten perustetaan HKL:n organisaatioon kuuluva erillinen organisaatioyksikkö, joka vastaa Raide-Jokeri -projektin suunnittelusta ja toteutuksesta.

Sopimuksen mukaan Helsingin ja Espoon kaupungit omistavat kumpikin Raide-Jokerin ratainfraan omalla alueellaan. Hankkeen kustannukset jaetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Kumpikin kaupunki vastaa Raide-Jokerin infrastruktuurin rakentamiskustannuksista omalla alueellaan.

Osapuolet rahoittavat kumpikin oman osuutensa Raide-Jokeri -hankkeen kustannuksista ja järjestävät rahoituksensa haluamallaan ja toisen osapuolen kannalta kustannusneutraalilla tavalla, joko budjettirahoituksena tai tarpeen mukaan lainarahoituksena. Valtionosuus haetaan yhteisellä esityksellä valtiolta.

Yhteistyösopimuksessa on myös sovittu erityisestä selvitysmenettelystä siltä varalta, että projektin kustannusseurannan tai riskiseurannan perusteella arvioidaan, että Raide-Jokeri -hankkeen kokonaiskustannuksen enimmäismäärä on vaarassa ylittyä.

Jokeri-linjan rataverkon haltijana toimii kaupunkiraideliikennelain tarkoittamalla tavalla HKL, jolla on rataverkon haltijana myös kaupunkiraideliikennelain mukaiset toiminnanharjoittajan tehtävät ja vastuut.

Esittelijän kannanotot

Esittelijä toteaa, että koska kyse on yhteishankkeesta, on tarpeen sopia yhteistyön keskeisistä periaatteista ja työskentelytavoista yms. hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa. Sopimusluonnos on valmisteltu Espoon ja Helsingin kaupunkien yhteistyönä.

Helsingin kaupunki ja Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä ovat osaltaan tehneet yhteistyöpöytäkirjan Raide-Jokeri –linjan kaluston hankinnan periaatteista.

24.10.2016

Ryj/3

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsinki-Espoo Raide-Jokerin yhteistyösopimusluonnos

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

HKL

Päätöshistoria

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 13.10.2016 § 165

HEL 2016-009656 T 00 01 06

Esitys

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta esitti kaupunginhallitukselle, että HKL oikeutetaan tekemään Espoon kaupungin kanssa esityksen mukainen yhteistyösopimus koskien Raide-Jokeri-linjan suunnittelua ja toteutusta.

Lisäksi liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta esitti kaupunginhallitukselle, että liikennelaitos -liikelaitoksen toimitusjohtaja oikeutetaan tarvittaessa tekemään vähäisiä muutoksia yhteistyösopimukseen.

Taustaa

Helsingin kaupunki ja Espoon kaupunki ovat hyväksyneet Raide-Jokerin hankesuunnitelman, Helsinki valtuustonsa päätöksellä 15.6.2016 (178 §) ja Espoo valtuustonsa päätöksellä 13.6.2016 (84 §).

Em. hankesuunnitelman hyväksymispäätösten lähtökohtana on, että Raide-Jokeri tullaan toteuttamaan Helsingin ja Espoon kaupunkien yhteishankkeena, yhtenä ja yhtenäisenä raitioliikennejärjestelmänä erillisen projektiorganisaation toimesta niin kuin Helsingin ja Espoon kesken solmittavassa yhteistyösopimuksessa tarkemmin sovitaan. Keskeiset periaatteet yhteistyösopimuksessa ovat kustannusten kohdentami-

24.10.2016

Ryj/3

nen aiheuttamisperiaatteen mukaan ja alueellisesti, läpinäkyvyys ja yksimielinen päätöksenteko.

HKL ja Espoon kaupunki ovat neuvotelleet em. periaatteiden mukaisesti luonnoksen yhteistyösopimuksesta, jonka keskeinen sisältö on selvitetty tässä esityksessä.

Sopimuksen osapuolet tekevät keskenään nyt tehtävän yhteistyösopimuksen periaatteiden mukaan uuden Yhteistyösopimuksen Raide-Jokeri-järjestelmän ja siihen liittyvien ratojen, pysäkkien yms. hallinnoinnista ja ylläpidosta ennen Raide-Jokerin käyttöönottoa.

Tämän yhteistyösopimuksen lisäksi HSL ja HKL ovat tehneet yhteistyöpöytäkirjan, jossa on sovittu Raide-Jokerin kalustohankinnassa noudatettavista periaatteista. Yhteistyöpöytäkirjan keskeiset periaatteet on hyväksytty Helsingin kaupungin kaupunginvaltuustossa 28.9.2016, § 239.

Yhteistyösopimuksen keskeinen sisältö

Yhteistyösopimuksen osapuolia ovat Helsingin kaupunki, edustajanaan HKL-liikelaitos, sekä Espoon kaupunki. Yhteistyösopimus on laadittu noudattaen hankesuunnitelman hyväksymistä koskevien päätösten linjauksia. Yhteistyösopimuksessa sovitaan Raide-Jokeri-hankkeen suunnittelun keskeisistä asioista, joita ovat seuraavat:

- Hankkeen organisointi nykyisten Helsingin ja Espoon kaupunkiorganisaatioiden puitteissa ja niihin tukeutuen,
- projektiorganisaatio ja hankkeen henkilöstöresurssien mitoitus,
- projektin päätöksentekomenettely ja projektin toimivalta, mukaan lukien yhteistyö projektin hankinnoissa,
- valtuustojen hyväksymään hankesuunnitelmaan perustuvan hankkeen lopullisesti täsmentyvät määrittelyt
- kustannusvastuu ja kustannusten jakaantuminen,
- rahoitus ja valtion osuuden hakeminen,
- rakennetun joukkoliikenneinfran omistus ja siihen liittyvät vastuut,
- lupa-asioiden hoitaminen ja yhteistyöasiat ja vastuut suhteessa viiranomaisiin,
- järjestelmän ylläpidon ja huollon periaatteet,
- periaatteet, valmistelu ja menettelyt tapauksissa, joissa hankesuunnitelmaa tarkistetaan tai muutetaan.

Yhteistyösopimuksen keskeiset periaatteet

Yhteistyösopimuksen keskeiset periaatteet ovat seuraavat:

- Raide-Jokeri-hankkeen (sisältäen infrastruktuurin, tarpeelliset varikot sekä kaluston) toteuttaminen sovitus aikataulun mukaisesti, kustannustehokkaasti ja läpinäkyvästi osana kuntien hallintoa ja erillisen projektiorganisaation toimesta
- Espoon ja Helsingin kaupunkien yksimielinen päätöksenteko Raide-Jokeri-projektissa
- Raide-Jokerin kustannusten kohdentaminen aiheuttamisperiaatteen mukaan ja alueellisesti

Projektiorganisaatio ja päätöksentekomenettelyt

Yhteistyösopimuksen osapuolet ovat sopineet keskenään Raide-Jokeri-hanketta varten perustettavasta erillisestä projektiorganisaatiosta. Projektiorganisaatio on HKL:n organisaatioon kuuluva erillinen organisaatioyksikkö, joka vastaa Raide-Jokeri-hankkeen suunnittelusta ja toteutuksesta. Projektiorganisaatiolla on projektijohtamiseen liittyvän osamisen lisäksi tarpeelliset suunnittelu- ja toteuttamisresurssit Raide-Jokerin toteuttamiseen ja rakennuttamiseen. Projektiorganisaation toiminta ohjaa ja johtaa johtoryhmä, joka koostuu Helsingin, Espoon sekä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) edustajista.

Raide-Jokeri-projektissa on tarvittaessa myös erillisiä Projektin toteuttamisen kannalta tarpeellisia valmisteluryhmiä ja työryhmiä, joissa ovat edustettuina Helsingin ja Espoon yhteistyötahot ja tarpeen mukaan myös esimerkiksi valtion ja HSL:n edustajat.

Hankkeen infrastruktuuriin liittyvä päätöksenteko valmistellaan kattavasti Raide-Jokerin projektissa ja päätökset tehdään aina tarpeen vaatiessa Espoon ja Helsingin kaupunkien hallinto-organisaatioissa.

Menettelyt tapauksissa, joissa hankesuunnitelmaa tarkistetaan tai muutetaan

Mikäli Espoon ja Helsingin kaupunkien hyväksymien hankesuunnitelmien sisältöön on tarve tehdä muutoksia, tuodaan muutokset hankesuunnitelmiin erikseen Helsingin ja Espoon toimivaltaisten päätöksentekuelinten hyväksyttäväksi.

Infran omistus ja siihen liittyvät vastuut

Helsingin kaupunki (HKL) ja Espoon kaupunki omistavat kumpikin Raide-Jokerin ratainfran omalla alueellaan. Osapuolten omistukseen liittyvät asiat valmistellaan Projektin johtoryhmässä Projektinjohtajan esittelystä ja päätetään Helsingin ja Espoon kaupunkien hallinto-organisaatioissa.

Kustannusvastuu ja kustannusten jakaantuminen

24.10.2016

Ryj/3

Raide-Jokeri-hankkeen kustannukset jaetaan yhteistyösopimuksessa sovittuun mukaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti siten, että kumpikin kaupunki, Helsinki ja Espoo, vastaavat Raide-Jokerin infrastruktuurin rakentamiskustannuksista omalla alueellaan. Siinä tapauksessa, että hankkeen toteuttamiseen liittyvä kustannus kohdistuu sekä Helsingin että Espoon puoleiselle Raide-Jokerin osuudelle, jaetaan kustannukset lähtökohtaisesti em. kaupunkien maksettavaksi maantieteellisesti kohdennettujen kustannusten määrittämässä suhteessa.

Yhteistyösopimuksessa on sovittu erityisestä selvitysmenettelystä siltä varalta, että projektin kustannusseurannan tai riskiseurannan perusteella arvioidaan, että Raide-Jokeri-hankkeen kokonaiskustannuksen enimmäismäärä on vaarassa ylittyä. Selvittelymenettelyssä arvioidaan, miten Raide-Jokeri-hankkeen kustannuksia voidaan alentaa ja/tai miten kustannuksiin vielä voidaan vaikuttaa niin, että pysytään RJ-Yhteistyösopimuksessa ja hankesuunnitelmassa määritellyn kustannusarvion puitteissa, taikka arvioidaan, onko edellytyksiä tehdä kustannusarvion muutoksia.

Rahoitus ja valtionosuuden hakeminen

Yhteistyösopimuksen osapuolet rahoittavat kumpikin oman osuutensa Raide-Jokerin kustannuksista. Sopimuksen osapuolet järjestävät rahoituksensa haluamallaan tavalla, joko budjettirahoituksena tai tarpeen mukaan lainarahoituksena.

Helsinki (HKL) ja Espoo tekevät Raide-Jokerin infrastruktuuria koskevista valtionosuuden suorittamisesta Liikennevirastolle yhteisen esityksen, jonka perusteella valtio tekee Raide-Jokerin valtionosuutta koskevat päätökset. Raide-Jokerin infrastruktuurille tuleva valtionosuus, joka viime kädessä tulee Helsingin ja Espoon kaupunkien hyväksi, määrittäytyy Raide-Jokerin infrastruktuurin rakentamisesta aiheutuvien todellisten kustannusten perusteella niin, että valtionosuus jakautuu kuntien kesken noudattaen yhteistyösopimuksen kustannusvastuuosuuksia.

Lupa-asioiden hoitaminen ja vastuut suhteessa viranomaisiin

Laki kaupunkiraideliikennelaista (1412/2015) määrittelee kaupunkiraideliikenteen harjoittamiseen sekä raitiorataverkon hallintaa koskevat keskeiset vastuut ja velvoitteet.

Jokeri-linjan rataverkon haltijana toimii kaupunkiraideliikennelain tarkoittamalla tavalla HKL, jolla näin on rataverkon haltijana kaupunkiraideliikennelain mukaiset toiminnanharjoittajan tehtävät ja vastuut, mukaan lukien toimintaa koskeva ilmoittamisvelvollisuus sekä velvollisuus laatia turvallisuusjohtamisjärjestelmä ja pitää sitä yllä. Siinä tapauksessa, että HKL toimii Raide-Jokerin osalta kaupunkiraideliikennelaissa

24.10.2016

Ryj/3

määriteltynä toiminnanharjoittajana myös operoinnin osalta, HKL tekee tältä osin tarvittavat ilmoitukset liikenteen turvallisuusvirasto Trafille.

Sopimuksen muuttaminen

Yhteistyösopimukseen tehtävät muutokset ja lisäykset ovat päteviä ai-noastaan, mikäli ne on tehty kirjallisesti ja molemmat Osapuolet ovat ne asianmukaisesti allekirjoittaneet ja hyväksyttäneet samoissa toimie-limissä kuin alkuperäisen sopimuksen, mikäli Osapuolen hallinto- tai johtosääntö näin edellyttää.

15.09.2016 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Yrjö Judström, hallintojohtaja, puhelin: 310 34986
yrjo.judstrom(a)hel.fi